

A szobrászat színe és fonákja

Sárpátki Zoltán szobrászművész tudja, hová tartozik

• Sárpátki Zoltán közösségi szobrásznak tartja magát, de ez nem jelenti azt, hogy egyetlen megrendelést sem utasít vissza, a giccsszobrok amúgy is nagy számát nem szaporítja. Erről is szólt minap a Belső iránytű vendégként.

BALÁZS KATALIN

Nagyot téved, aki azt gondolja, hogy a szobrász csak művészkedik kedvére műtermében, álmodik és alkot, „csattogtatja az agyagot”, a hétköznapi világ fölé kerekedik szelleme. A valóságban meg kell küzdenie a bürokráciával, a mindent is jobban tudó megrendelőkkel. A Csíkszeredában két éve felállított Márton Áron-szoborcsoportról például megjegyezte: „két és fél évig készítettem a kompozíciót, tíz évet öregedtem a bürokrácia miatt.” A püspök alakjának megformálása, akit a székelyek úgy vártak, mint a szentlelket, kisebb nehézségek árán, nagy sikert hozott számára. Azt mondja, mikor befejezte, és elment Kolozsvárra, először térdepelt le a Mátyás-szobor elé: „Akkor fogja fel az ember, egy ilyen munka után, hogy mekkorát is alkottak az elődeink.” Megpihent, majd elkészítette a gyergyószentmiklósi Szent István-templomban a keresztúti stációkat, melyek a szokásostól eltérően, tizenöt darabból állnak, a feltámadás köztük az utolsó... vagy az első. Bevallja: a határidő a legjobb motiváció, a papírmunka a szükséges rossz, a közösség szava a szent, és Isten minden alkotás közben jelen van. Nem független ez attól sem, hogy az ő támogatásával tud nemet mondani egy-egy megrendelésre.

Vágyak és lehetőségek összehátré

„Egy művész sok lehetőséget tud kapni, és nagyon sokat vissza tud utasítani. Sokszor belemegy olyanba is, amibe nem kellett volna. Velem is megtörtént, de egy dolgot tudok: hogy hová, melyik közösséghez tartozom. A művész-társadalomban, aki a saját hitvallásából meg tud élni, az százból öt. Ők többnyire elkötelezettek vagy a politikum iránt, vagy szerencsésebb esetben van egy mecénásuk. Én egyikbe sem mentem bele, in-

kább közösségi szobrászatot folytatok, igaz, ennek az az ára, hogy nincs időm a hitvallásomat gyakorolni, de hálás munka ez” – így fogalmaz Sárpátki Zoltán.

Ha Sárpátkiék nem pénzből élénének, akkor gyarapodnának és kiállításra kerülnének azok a munkák, amelyekből csak egy pár született meg mostanáig, amelyek a szobrász arcát mutatják: ezeket úgy határozza meg, hogy organikus elemek összhangja dekoratív formában. „Sajnos, olyan világot élünk, amikor az anyagiak befolyásolják a vágyakat. Össze kell békíteni az álmokat a lehetőségekkel, így tudom, hogy ez a kiállítás az elkövetkező öt évben még nem fog megvalósulni.”

Szobrok, melyeken a háttér sem segít

Fából, agyagból szeret dolgozni, amit megmintáz agyagból, általában bronzból önteti ki. Vannak, akik az olcsóbb anyagokat részesítik előnyben, amelyek nem időtállóak. Igaz, ez nem is baj az olyan alkotásoknál, melyek nem díszítik a teret. A kommunizmus után számos olyan köztéri alkotás jelent meg – akár anyaországi adományként –, amelyek nem válnak Székelyföld büszkeségére. Még az sem javít egyesek kinézetén, ha parkban helyezik el, pedig köztudottan a gyengébbre sikerült alkotások színvonalán egyet emel a környezet zöldre. Bizony, minden esetben szigorúan ellenőrizni kellene, hogy a bukaresti szoborbizottság engedélyét kérték-e az állítók, mert „nagyon sok olyan szobor van, ami nem szabadott volna megszüleszen” – vallja Sárpátki.

Amikor a nem a legjövödelmezőbb

Ami már létezik a köztereken, azok ellen nehéz tenni. Amihez egy szobrásznak szava lehet, hogy az ő keze által a fércmunkák, a giccsek ne szaporodjanak. Mint mondja, gyakoriak, félévenként érkeznek olyan felkérések, melyekre igent mondani vétek lenne. Egy példát is megosztott a közönséggel. „Elhívtak, hogy megbízzanak egy világháborús emlékmű elkészítésével. Ők már eldöntötték, hogy mit kérnek: kell nekik egy kőkopjafa. Kérdeztem, ha tudják, mit akarnak, miért kellek én? Azt mondták, valaki meg kell csinálja. Ha én alkotóművész vagyok, lehessen egy szavam a kinézetéhez, javasoltam. Világháborús emlékműről van szó, az őseikről beszélgetünk, s ezt kőkopjafában kérik... tetején egy bimbóval. Megkérdeztem, miért kell virágbimbó a kőkopjafa hegyére, s azt mondták azért, mert még a nemzet nem nyílt

Sárpátki Zoltán munka közben. „Két és fél évig készítettem a kompozíciót, tíz évet öregedtem a bürokrácia miatt.”

▲ FOTÓ: VERES NÁNDOR

ki. Próbáltam lebeszélni erről a megrendelést, az lett az eredmény, hogy megcsináltatták mással.”

A legutolsó „nemes” választ

a megbékélés köztéri emlékművének elkészítésére adta. Indoklása egyszerű: „én már tudom, hogy hová tartozom.”

HIRDETÉS

Székelyföld

és oszthatatlan!

 Székelyhon